

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
ŽUPANJA
Mestni trg 1, Ljubljana

Številka: 626-9/04-13

Datum: 21. 3. 2005

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
MESTNI SVET
Mestni trg 1, Ljubljana

ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE LJUBLJANA

NASLOV: **Predlog Sklepa o razglasitvi cerkve sv. Pavla v**
Šentpavlu pri Lipoglavu za kulturni spomenik
lokalnega pomena

GRADIVO PRIPRAVILA: Mestna občina Ljubljana, Mestna uprava
Oddelek za kulturo in raziskovalno dejavnost MU
MOL in
Javni zavod RS za varstvo kulturne dediščine, OE
Ljubljana

POROČEVALCA: Blaž Peršin, načelnik Oddelka za kulturo in
raziskovalno dejavnost MU MOL,
Tomaž Brate, podsekretar v OKRD

PRISTOJNO DELOVNO Odbor za kulturo
TELO MS MOL:

PREDLOG SKLEPA: Mestni svet MOL sprejme predlog Sklepa o razglasitvi
cerkve sv. Pavla v Šentpavlu pri Lipoglavu za kulturni
spomenik lokalnega pomena.

ŽUPANJA
Danica SIMŠIČ

PRILOGE:

- Predlog Sklepa o razglasitvi cerkve sv. Pavla v Šentpavlu pri Lipoglavu za kulturni spomenik lokalnega pomena z obrazložitvijo,
- kartografsko gradivo in
- mnenje Oddelka za urbanizem MU MOL

PREDLOG

Na podlagi 5., 6., in 12. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 7/99) in 27. člena statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 26/01 in 28/01) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na ... seji dne2005 sprejel

SKLEP

o razglasitvi cerkve sv. Pavla v Šentpavlu pri Lipoglavu za kulturni spomenik lokalnega pomena

1.

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi naslednja enota dediščine:

- Šentpavel pri Podlipoglavu – Cerkev sv. Pavla (# 2290).

Enota se zaradi izjemnih kulturnih vrednot razglasi za kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi umetnostnozgodovinskega in arhitekturnega spomenika (v nadaljevanju: spomenik).

2.

Lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkv sv. Pavla predstavlja posebnost v razvoju sakralne arhitekture ljubljanske okolice zaradi zvonika na preslico, ki je po obliki vmesna arhitekturno razvojna stopnja med kraškim zvonikom in pravim kvadratnim zvonikom. Enoladijska cerkev s petosminskim prezbiterijem, s poznosrednjeveškimi fragmenti poslikave (pod beležom) in odkritimi fragmenti lesenega poslikanega stropa in dekorativne poslikave sten ladje, v svoji arhitekturni masi in detajlih izpričuje poznogotsko zasnovo. Izreden poudarek arhitekturi cerkve je lesena lopa pred vhodom v cerkev in obzidano pokopališče s starim pokopališkim objektom in nekaterimi starejšimi nagrobnimi spomeniki.

Ohranitev navedenih lastnosti utemeljuje razglasitev za spomenik.

3.

Spomenik obsega parcelo št. 51, k.o. Podmolnik.

Vplivno območje obsega območje hriba pod cerkvijo do ceste in območje okrog cerkve v oddaljenosti okrog 30 m na severni strani in okrog 100 m na vzhodni strani.

Meja spomenika je vrisana na katastrski karti v merilu 1:1000 in topografski karti v merilu 1: 5000. Karti sta sestavni del odloka o razglasitvi. Izvirnike kart hrani Javni zavod RS za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana.

4.

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture cerkve, lesene lope območja pokopališča z obzidjem in objektom, starejših nagrobnikov in pokopališkega znamenja s Križanim, kar pomeni sanacijo vseh ogroženih ali propadajočih prvin oziroma rekonstrukcijo posameznih elementov in strokovno prenovu spomenika z obstoječo namembnostjo,
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščiteneh elementov,
- premestitev pritrdjene spominske nagrobne plošče na severni fasadi cerkve na območje pokopališča po predhodnem potrjenem načrtu lokacije,

- dostop javnosti v meri, ki ne ogroža spomeniških lastnosti in varovanja spomenika in njegovih posameznih elementov in ne ogroža obstoječo namembnost.

V vplivnem območju spomenika ni dopustna gradnja objektov. Za obstoječ stanovanjski objekt na parc. št. 50 in za gospodarski objekt na parc. št. 3 so dopustni načrtovani posegi v smislu vzdrževanja in načrtne obnove. V vplivnem območju je potrebno redno vzdrževanje drevesne in grmovne zarasti. Pri vsakem posegu v zemeljske plasti je potreben arheološki nadzor.

5.

Za vsak poseg v območje spomenika in njegovo vplivno območje so potrebni pisni kulturnovarstveni pogoji in na njihovi podlagi kulturnovarstvena soglasja Javnega zavoda RS za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana.

6.

Mestna uprava Mestne občine Ljubljana mora v šestih mesecih po uveljavitvi tega sklepa izdati lastnikom spomenika ali njegovih sestavnih delov odločbo o varstvu spomenika v skladu z zakonom.

7.

Nadzor nad upravljanjem tega odloka opravlja pristojni republiški inšpektorat.

8.

Odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Štev.: 626-9/04-10

Datum:

Županja
Mestne občine Ljubljana
Danica Simšič l.r.

OBRAZLOŽITEV

I. Pravni temelj za sprejem akta

Pravni temelj za sprejem akta je *Zakon o varstvu kulturne dediščine* (Uradni list RS, št. 7/99), v nadaljevanju: zakon.

II. Ocena stanja na področju, ki ga akt ureja

Podružnična cerkev sv. Pavla s pokopališčem predstavlja s svojo značilno arhitekturno zasnovo, eno izmed redkih poznogotskih sakralnih objektov ljubljanske okolice z ohranjenim zvonikom na preslico in leseno lopo pred vhodom.

Lega in arhitektura cerkve s pokopališčem izpričuje kulturno zgodovinsko pomembno lokacijo gradnje cerkve v poznem srednjem veku in navezavo na Stiški samostan.

Iz podatkov arhivske dokumentacije iz leta 1933 in leta 1953 in skic oziroma risb tlorisa cerkve (Steletovi zapiski, M. Zadnikar) je razvidno, da je bila cerkev že takrat označena kot pomemben umetnostno zgodovinski arhitekturni spomenik.

Podružnična cerkev sv. Pavla sestoji iz pravokotne ladje in enako širokega prezbiterija, ki je zelo plitvo tristrano zaključen in obokan s sosvodnicami. Posebnost cerkve je zvonik na preslico, ki je v tlorisu prečni pravokotnik in sloni na fasadni steni ter na dveh slopih pravokotno na fasadi. V tej obliki je zvonik vmesna stopnja med kraškim zvonikom in pravim kvadratnim zvonikom.

Ladja je ravno krita, prezbiterij je ločen s segmentno oblikovano slavoločno steno. Ob obnovitvenih delih v letu 2004 so se v vrhu slavoločne stene odkrili fragmenti prezidav prezbiterija, ki nakazujejo prvotno ožjo pozicijo prezbiterija. Odkriti so bili tudi deli prvotnega poslikanega stropa ter fragmenti ornamentalne poslikave sten ladje ob stiku s stropom. Nekdaj vidni fragmenti srednjeveške poslikave so v prezbiteriju zakriti z beležem. Na sklepni steni prezbiterija je krožno okno z lečastimi stekli. Na južni steni prezbiterija je kamnit portal, ki vodi v prostor zakristije. Tlak v cerkvi in zakristiji je opečen.

Lesen zgoraj rahlo ločno oblikovan vhodni portal cerkve nosi letnico 1305, ki je bila večkrat nekontrolirano prebarvana. V arhivski dokumentaciji je zavedena letnica 1505. Poleg zvonika na preslico je posebnost cerkve tudi lesena lopa z oblikovanim vidnim ostrešjem.

Oprema in oprava cerkve je skromna. Glavni lesen oltar je iz 19. stoletja. Leseni polihromirani kipi sv. Barbare, sv. Katarine in Matere božje so starejše datacije in verjetno v sestavi prvotnega oltarja. Oltarna slika je nameščena na južno steno ladje (dat. in sign. Štefan Šubic 1878). Poleg dveh novih zvonov je ohranjen tudi zvon z napisom:

+ Ave+gratia+plena+dominus+tecum z letnico 1420.

Na pokopališču je ohranjenih več starejših nagrobnih spomenikov in pred lopo pokopališko znamenje s Križanim. V sklopu pokopališkega zidu je na severni strani, nasproti zakristije ohranjen starejši pokopališki objekt (kamra za pokopališko orodje).

V skladu z načrtovano konservatorsko obnovo cerkve, ki se je pričela v letu 2004, bodo po celostni obnovi odkrita in podana nova strokovna spoznanja o arhitekturnem razvoju objekta.

III. Razlogi in cilji za sprejem akta

Strokovnjaki ljubljanske območne enote Javnega zavoda RS za varstvo kulturne dediščine so ugotovili, da je podružnična cerkev sv. Pavla s pokopališčem, ki je bila s sklepom začasno razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št.26/04) in vpisana v Register dediščine z oznako EŠD 2290 ogrožena v tej meri, da jo je potrebno zaščititi kot spomenik. Zato so vložili pobudo za njegovo trajno razglasitev in tudi pripravili strokovne podlage skladno z zakonom.

Glede na navedeno je pripravljen predlog Sklepa o razglasitvi cerkve sv. Pavla v Šentpavlu pri Lipoglavu za kulturni spomenik lokalnega pomena, in sicer na pobudo ljubljanske območne enote Javnega zavoda RS za varstvo kulturne dediščine, skladno z 12. členom zakona.

IV. Poglavitne rešitve in morebitne variantne rešitve

Skladno s tretjim odstavkom 12. člena zakona predlog sklepa obsega: identifikacijo spomenika, nato lastnosti, ki utemnjujejo razglasitev za spomenik, varstveni režim spomenika in njegovega vplivnega območja, pri katerem se upoštevajo zlasti zgodovinske, funkcionalne in vizualne lastnosti ter pomen spomenika. Te določbe zakona so konkretizirane v 1., 2., 3., in 4. členu predloga sklepa.

V 5. členu pa je določeno, da so za vsako spremembo ali poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče, potrebni predhodni pisni kulturnovarstveni pogoji in na njihovi podlagi kulturnovarstvena soglasja zavoda.

V 6. členu je skladno s 13. členom zakona določena obveznost mestne uprave, da v šestih mesecih po uveljavitvi sklepa izda lastnikom spomenika odločbo o varstvu za spomenik lokalnega pomena. Ta odločba mora določati pogoje za raziskovanje, način vzdrževanja, pogoje za posege, pravni promet, fizično zavarovanje, način upravljanja in rabe spomenika, dostopnost spomenika za javnost, zlasti časovne okvire in podobno.

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega akta opravlja skladno s 65. členom zakona pristojni republiški inšpektorat.

V. Ocena finančnih in drugih posledic sprejema akta

Sprejetje predlaganega akta o razglasitvi za kulturni spomenik ne predstavlja finančnih posledic za Mestno občino Ljubljana, ker ni lastnica spomenika. Zakon namreč v 50. členu določa, da je lastnik dolžan spomenik ohranjati in ga vzdrževati.

VI. Grafično ali kartografsko gradivo

Obrazložitvi sta priloženi kopiji kartografske in katastrske karte, ki sta kot prilogi tudi sestavni del tega sklepa.

Ljubljana, februar 2005

Pripravila
Miljana Smrdel, univ.dipl.um.zgod.

Blaž Peršin, univ.dipl.prav.
načelnik oddelka